

Justitieombudsmannen
Cecilia Nordenfelt**Anmälan mot Kronofogdemyndigheten, enheten för summarisk process i Visby, angående handläggningen av ett ärende om betalningsföreläggande m.m.**

Anmälan

AA har, i en anmälan som kom in till JO den 11 december 2006, anfört bl.a. följande. Den 26 maj 2006 lämnade sökanden in en ansökan om betalningsföreläggande till Kronofogdemyndigheten. Eftersom Kronofogdemyndigheten inte vidtog några åtgärder med anledning av ansökan, kontaktade hon myndigheten vid upprepade tillfällen för att efterhöra vad som hände. Handläggaren BB ursäktade sig för henne med att det var ”personalbrist, semestertider, sen postgång”. Först den 13 juli 2006 skickades ett föreläggande ut till svaranden och det första delgivningsförsöket ägde rum. Efter förnyade påstötningar från henne, varunder handläggaren CC bl.a. påpekade att hon hade annat att göra, skickades föreläggandet ut på nytt den 13 september 2006. Det tredje delgivningsförsöket skedde den 11 oktober 2006, med vilket svaranden blev delgiven. Svaranden bestred ansökningen och sökanden skickade in ett brev till Kronofogdemyndigheten i vilket det påtalades att delgivning inte hade skett på ett korrekt sätt. Kronofogdemyndigheten bemötte inte detta påstående, utan lämnade över målet till tingsrätten. När hon kontaktade Kronofogdemyndigheten och talade med juristen DD uppträdde denna mycket otrevligt och skrek att hon skulle vara tyst.

Utredning

Kopia av Kronofogdemyndighetens akt hämtades in och granskades.

Anmälan remitterades därefter till Kronofogdemyndigheten för yttrande. I sitt remissvar hänvisade myndigheten (huvudkontoret), genom kronodirektören EE, inledningsvis till följande redogörelse av enhetschefen FF, enheten för summarisk process i Visby.

Det bör inledningsvis anmärkas att akten i det aktuella målet inte finns kvar vid Kronofogdemyndighetens enhet för summarisk process i Visby (KFM). Målet har överlämnats till Stockholms tingsrätt för vidare handläggning på grund av svarandens bestridande och sökandens begäran därom. Akten finns därför vid Stockholms tingsrätt. De uppgifter som redovisas i yttrandet är således uteslutande hämtade från Kronofogdemyndighetens betalningsföreläggande och handräckningsdatabas samt de berörda handläggarnas utsagor.

AA har i sin JO-anmälan uttryckt synpunkter på myndighetens handläggningstider i mål 01-80900-06. Ansökan i mål 01-80900-06 inkom den 26 maj 2006 till KFM. Första utskick av föreläggandet till svaranden skedde den 13 juli 2006. Till föreläggandet hade ett delgivningskvitto, s.k. vitt kort, bifogats. Föreläggandet skickades till svarandens adress enligt bolagsverkets register. Nästa delgivningsförsök skedde den 13 september 2006. Föreläggandet samt ett vitt kort skickades denna gång till svarandens företrädare, styrelseledamoten GG. Det sista delgivningsförsöket skedde den 2 oktober 2006. KFM tillämpade därvid särskild delgivning med aktie-bolag enligt 9 § 3 stycket delgivningslagen (1970:428). Svaranden delgavs slutligen den 11 oktober 2006.

Svaranden inkom med ett bestridande innan förklaringstidens utgång. Sökanden underrättades därvid om bestridandet varför han den 2 november 2006 begärde att målet skulle överlämnas till tingsrätt.

Kronofogdemyndighetens verksamhetsmål föreskriver att första utskick av föreläggandet ska ske högst fem dagar från det att ansökan inkom till den handläggande enheten. I förevarande mål förflöt det drygt 7 veckor från att ansökan inkom till att det första föreläggandet skickades ut. Tidsåtgången är naturligtvis oacceptabel. En förklaring till varför det krävdes 7 veckor att skicka ut föreläggandet kan vara att enheten fram till september 2006 hade en hög arbetsbelastning i kombination med bristfälliga rutiner och oerfaren personal. Enheten utlokaliserades den 1 januari 2006 från Stockholm till Visby, varför en stor andel av enhetens medarbetare är nyrekryterade.

Det dröjde vidare över 9 veckor innan nästa åtgärd vidtogs i målet. Tidsåtgången berodde främst på en missuppfattning bland enhetens handläggare. Svaranden är ett fåmansaktiebolag. Enhetens ledning har med stöd av JO 1999/2000 s. 164 beslutat att särskild delgivning med aktiebolag inte får tillämpas på fåmansaktiebolag under semesterperioden sommaren 2006. Beslutet hade bland enhetens handläggare uppfattats som att inga delgivningsförsök överhuvudtaget fick utföras avseende fåmansaktiebolag. Hela delgivningsverksamheten beträffande fåmansaktiebolag låg därför i princip stilla under semesterperioden.

De långa handläggningstiderna under sommaren 2006 har redan uppmärksammats i samband med myndighetens interna kvalitetsgranskning. Enheten har därför vidtagit åtgärder för att snabba upp handläggningsprocessen, varför enheten för närvarande har acceptabla handläggningstider. Missuppfattningen avseende särskild delgivning med aktiebolag har också uppmärksammats. Informationsinsatser beträffande detta har genomförts av enhetens jurister, samma fel torde därför inte upprepas nästa semesterperiod.

AA har vidare synpunkter på att enheten inte bemött den skrivelse som sökandens advokat inkommit med. Vid tidpunkten då skrivelsen inkom hade handläggningsgången nått det stadium att målet avvaktade på sökandens begäran om överlämning till tingsrätt. Detta eftersom svaranden hade bestritt ansökan och underrättelse om bestridandet hade skickats till sökanden. I det skedet förefaller det rimligt att tolka en skrivelse inkommen från sökanden som en begäran om överlämning, vilket ifrågavarande handläggare synes ha gjort. Då akten i målet, innehållande den aktuella skrivelsen, har överlämnats till tingsrätt går det emellertid inte att inom ramen för detta yttrande utreda huruvida den ovannämnda tolkningen var bristfällig.

Enligt AA uttryckte sökandens advokat i den aktuella skrivelsen synpunkter på KFM:s handläggning av svarandens bestridande. I betalningsföreläggandeprocessen ska KFM inte utföra en materiell prövning av svarandens bestridande. KFM utför dock en prövning av huruvida en, från svaranden, inkommen skrivelse verkligen är ett bestridande och huruvida svarandens avsikt är att bestrida föreläggandet i sin helhet eller endast i en del. Vidare prövas huruvida bestridandet inkommit innan förklaringstidens utgång. Förutom att ett bestridande ska vara skriftligt ställer lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning inga krav på hur ett bestridande ska vara utformat. Svaranden behöver därför inte motivera eller utveckla skälen till bestridandet, utan det räcker med ett "blankt" bestridande. Enheten tillämpar av den orsaken ett generöst synsätt på bestridanden. Om det i en skrivelse på något sätt kan utläsas att svaranden motsätter sig att ett utslag meddelas anses

skrivelsen i regel som ett bestridande. I förevarande mål har handläggaren således gjort en bedömning enligt ovan och ansett att svarandens skrivelse är ett bestridande som inkommit inom rätt tid. KFM har ingen möjlighet att i efterhand överpröva handläggarens bedömning och besluta om att inte beakta bestridandet.

HH har angett att det ringde ett flertal personer med synpunkter på handläggnings-tiderna till honom under sommaren 2006. Han kan inte minnas huruvida han har haft kontakt med AA. HH har vidare uppgett att han har till varje person som ringt förklarat anledningarna till varför handläggningstiderna varit så långa och hur handläggningsprocessen rent generellt går till.

CC har slutat vid enheten. Hon har därför inte yttrat sig med anledning av JO-anmälan.

DD har uppgett att hon kontaktade AA direkt efter det att hon erhållit meddelande om att AA önskade bli uppringd av jurist. Målet var vid tidpunkten överlämnat till tingsrätt, målet hade avslutats vid KFM. AA förde, enligt DD, samtalet i en hetsig ton. DD försökte förklara för AA att målet avslutats vid KFM och att det överlämnats till tingsrätt varför KFM inte längre kunde göra något i målet. Då DD upplevde att AA inte hörde på vad DD hade att säga bad hon att AA skulle lyssna på henne. DD menar att hon inte på något sätt uppträtt otrevligt eller brustit i sin serviceskyldighet.

KFM beklagar att AA har upplevt myndighetens bemötande som ointresserat och ohjälpsamt. KFM beklagar vidare att handläggningen i ärendet tagit en oacceptabelt lång tid.

Kronofogdemyndighetens huvudkontor anförde för egen del följande.

Bedömning

Enligt 25 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning (BfL) skall, om Kronofogdemyndigheten tar upp ansökningen, svaranden föreläggas att yttra sig inom viss tid från det att ansökningen delgavs honom. Enligt 29 § BfL skall föreläggandet delges svaranden i enlighet med vad som enligt rättegångsbalken gäller för delgivning av stämning i tvistemål. Om svaranden vill bestrida ansökningen skall han göra det skriftligen, se 30 § BfL. Därefter skall sökanden snarast underrättas om bestridandet och kan därvid skriftligen begära att målet överlämnas till tingsrätt, se 33-36 §§ BfL.

Aktuell ansökan om betalningsföreläggande ingavs till Kronofogdemyndigheten den 26 maj 2006. Sökande var AA genom ombud och som svarande angavs JJ & KK International AB (mål nr 01-80900-06). Först den 11 oktober 2006 delgavs svaranden ansökningen. Att själva delgivningsförfarandet tar lång tid är inte helt ovanligt. I förevarande fall berodde dock detta till stor del på bristfälliga rutiner vilket givetvis inte är acceptabelt.

Efter att svaranden inkommit med ett bestridande underrättades sökanden om detta varefter denne, genom sitt ombud, inkom med en skrivelse som tolkades som en begäran om överlämnade av målet till tingsrätt. I skrivelsen framfördes även synpunkter på Kronofogdemyndighetens handläggning eftersom bestridandet enligt ombudets uppfattning inte skett på rätt sätt.

På vilket sätt bestridandet skulle ha varit felaktigt framgår inte av handlingarna men det kan konstateras att lagen inte ställer några andra krav på ett bestridande än att det skall vara skriftligt. Frågan kan därför ibland uppkomma om en skrivelse skall uppfattas som ett bestridande eller inte. Tidigare gällande praxis vid tingsrätterna anses här vara vägledande även för Kronofogdemyndighetens prövning av frågan. Här gällde att även tveksamma meddelanden borde uppfattas som bestridanden. En sådan för gäldenären gynnsam tolkning av tveksamma meddelanden får för övrigt också anses överensstämma med vanliga principer för avtalstolkning, jfr prop. 1989/89:85 s. 123 f. och Häggman m.fl. Betalningsföreläggande och handräckning – En kommentar, 6 uppl., s. 116.

Efter att ha bedömt svarandens skrivelse som ett bestridande kunde Kronofogdemyndigheten inte göra något annat än att på begäran av sökanden överlämna ärendet

till tingsrätten. Någon möjlighet att i efterhand överpröva ett sådant ställningstagande finns inte. Att sökandens ombud framställt synpunkter på innehållet i bestridandet påverkar inte detta, utan enligt myndighetens bedömning har ärendet i den delen hanterats på ett korrekt sätt.

Beträffande vad AA angett om att en tjänsteman vid Kronofogdemyndigheten varit otrevlig och agerat på ett sätt som kränkt henne så står ord mot ord. Oavsett detta är det givetvis beklagligt att AA uppfattat det som att hon blivit bemött på ett otrevligt sätt.

AA kommenterade remissvaret.

Bedömning

Kronofogdemyndigheten har vidgått att handläggningstiderna var långa under sommaren 2006. Enligt Kronofogdemyndigheten berodde det inträffade på hög arbetsbelastning i kombination med bristfälliga rutiner och oerfaren personal. Det är likväldigt oacceptabelt att föreläggandet skickades ut först sju veckor efter det att ansökan inkom till Kronofogdemyndigheten. Det tog därefter ytterligare nio veckor innan nästa handläggningsåtgärd vidtogs. Myndigheten förtjänar kritik för det inträffade. Jag noterar att åtgärder har vidtagits för att förkorta handläggningstiderna och att information har gått ut till personalen.

AA har även klagat på att Kronofogdemyndigheten inte bemötte invändningen om att delgivning inte skett på korrekt sätt. Av remissvaret framgår att myndigheten uppfattade skriften som en begäran om överlämnande av målet till tingsrätt och att så också skedde. Jag uttalar mig inte om Kronofogdemyndigheten gjorde en korrekt bedömning. Mot bakgrund av myndighetens ställningstagande kunde dock ingen annan handläggningsåtgärd än att överlämna målet till tingsrätten komma i fråga.

Beträffande AA:s klagomål om DD:s bemötande vid telefonsamtalet står ord mot ord. Det framstår inte som meningsfullt att genom ytterligare utredningsåtgärder försöka bringa klarhet i saken.

Ärendet avslutas.